



# I N G E B L I K T

## MOER

*Moer 2003/3* bevat de neerslag van een viertal presentaties op een studiedag over het vmbo (zeg maar tso/bso). De eerste twee bijdragen gaan over luister- en kijkvaardigheid: Dorée de Kruijk stelt een leerlijn voor de eerste vier leerjaren voor en Saskia Sluiter geeft meer toelichting bij de betreffende eindterm. Ook de rol die Nederlands speelt bij andere vakken, kwam ter sprake: Paula Bosch geeft aan hoe leraren taalgericht vakonderwijs in hun lessen kunnen inzetten. Tot slot werd ook de culturele achtergrond van de leerlingen niet vergeten: Eva Verstraete (Steunpunt ICO, Universiteit Gent) presenteert enkele praktische handreikingen om intercultureel onderwijs in de dagelijkse onderwijspraktijk te realiseren. *Forum*, *Recensie* en *Leesvoer* zijn de klas-sieke vaste rubrieken.

*Moer 2003/4* opent met een bijdrage over een experiment met *peer tutoring* in de

hoogste jaren van het voortgezet/secundair onderwijs. Vier participanten geven hun ervaringen weer: de begeleidende vakdidacticus (Piet-Hein van de Ven), een leraar en twee leerlingen. Dan volgt een interview van Joyce Vermeeren met Jeroen Steenbakkers, een bevlogen leraar die een nieuwe spellingdidactiek ontwikkelde. Eén van zijn uitgangspunten is: 'de leerling weet het en hij kan het'. Maaïke Hajer licht dan weer het belang toe van 'kleurrijke' gesprekken op multiculturele scholen; ze geeft concrete adviezen voor taalgericht vakonderwijs. Eefje van der Zalm & Everdiene Geerling ten slotte gaan uit van het standpunt dat mondelinge taalvaardigheid alleen mogelijk is bij voldoende woordenschat. Ze onderzochten of een taalmethode voor meertalige kleuterklassen systematisch aandacht besteedt aan het verder ontwikkelen van de woordenschat. *Leesvoer* is de hekkensluiter.



## LEVENDE TALEN

*Levende Talen Tijdschrift* 4/4 (december 2003) opent met een bijdrage van Dirkje Ebbers over het onderwijs Nederlands in een nieuwe onderwijsomgeving. *Slash 21* is een school waar de traditionele vakkenindeling plaats heeft geruimd voor de zogeheten 'leergebieden'. De auteur laat zien hoe het vak Nederlands een plaats kan krijgen in deze vakoverstijgende aanpak. Bert van

Onna & Carel Janssen stelden zich de vraag welk gewicht Nederlandse organisaties hechten aan taalvaardigheden (Nederlands, Duits, Engels en Frans), zoals afgeleid kan worden uit hun personeelsadvertenties in de krant. En dat blijkt niet erg groot te zijn. De twee overige bijdragen hebben betrekking op het moderne vreemdetalenonderwijs.

---

## HET SCHOOLVAK NEDERLANDS OPNIEUW ONDERZOCHT

In *VONK* 33/1 (sept.-okt. 2003) maakten we al melding van de tweede inventarisatie van onderzoek naar taalonderwijs in Nederland en Vlaanderen, uitgevoerd door Martine Braaksma & Eva Breedveld. Deze update van de eerste inventarisatie (Hoogeveen & Bonset 1998) geeft een overzicht van onderzoek naar leesonderwijs, schrijfonderwijs, mondelinge taalvaardigheid, taalbeschouwing & argumentatie, Nederlands als tweede taal en domeinoverschrijdend onderzoek, uitgevoerd tussen 1997 en 2002. De update is beschikbaar via de

website van de Nederlandse Taalunie: <[www.taalunieversum.org](http://www.taalunieversum.org)>. Goed nieuws voor wie toch liever een papieren versie heeft: die is in oktober 2003 verschenen als nummer 38 in de reeks 'Studie en onderzoek binnen het project Nederlands VO' van de SLO.

*SLO, Ellie Kristens, Postbus 2041  
NL-7500 CA Enschede, Nederland  
tel. 00-31-53-4840 646  
E-MAIL [e.kristens@slo.nl](mailto:e.kristens@slo.nl)*

---

## CALENDARIUM LEESBEVORDERING

Het *calendarium op het gebied van leesbevordering* is in 2004 al aan zijn 15<sup>de</sup> editie toe. Deze jaarkalender is een uitgave van de Stichting Lezen Nederland. Daarin wordt een overzicht gegeven van wat het lopende jaar in Nederland georganiseerd wordt op het gebied van lezen en leesbevordering. Interessant voor de Vlaamse leraar zijn de over-

zichten van lesmaterialen voor verschillende doelgroepen, radio en televisieprogramma's, websites en nuttige adressen bijvoorbeeld.

*Het calendarium is gratis en kan aangevraagd worden bij het bureau van Stichting Lezen, tel. 00-31-20-623 05 66 of E-MAIL [info@lezen.nl](mailto:info@lezen.nl). Het is ook te raadplegen op <[www.lezen.nl](http://www.lezen.nl)>.*



## EMOTIONELE BETROKKENHEID BIJ JEUGDLITERAIRE TEKSTEN

De veelgehoorde opmerking dat leerlingen in het technisch en beroepsonderwijs niet willen lezen, is onjuist (zie ook de bijdrage van Ilse Humblet in deze *VONK*). Wel geldt dat ze leerlingen minder lezen dan leerlingen in het algemeen vormend onderwijs. Daarom is de leraar in tso/bsc de onmisbare schakel tussen het boekenaanbod en de leerling. Om die rol goed te kunnen vervullen, is het essentieel dat leraren beschikken over een goede kennis van het boekenaanbod en daarnaast goed zicht hebben op het leesgedrag en de leesvoorkeur van individuele leerlingen. Dat is de belangrijkste con-

clusie uit *Emotionele betrokkenheid bij jeugdliteraire teksten*. Het is het verslag van een verkennend onderzoek naar het verband tussen leesplezier en identificatiemogelijkheden bij 14-jarigen in het vmbo in Nederland en in het tso/bsc in Vlaanderen. Het onderzoek is uitgevoerd door Ineke Guldemonnd en is financieel mogelijk gemaakt door Stichting Lezen Nederland.

*Het onderzoeksverslag kan aangevraagd worden bij het bureau van Stichting Lezen, tel. 00-31-20-623 05 66 of E-MAIL [info@lezen.nl](mailto:info@lezen.nl).*

---

## LEESIDEE JEUGDLITERATUUR

*Leesidee Jeugdliteratuur* 9/8 (november 2003) zet auteur Bart Moeyaert in de kijker. Hij werd voorgedragen voor de prestigieuze Hans Andersenprijs 2004. Over prentenboeken voor kinderen van zeer jonge leeftijd laten we Klaas Verplancke aan het woord. Die vindt het spijtig dat boeken, los van het feit dat ze mooi uitgegeven zijn, vaak weinig herinneringen nalaten. "Fast-food-lezen: hap-smak-alles-weg" of "voorgekauwd zonder korstjes"!

In nummer 9/9 (december 2003) is Karel Verleyen de auteur in de kijker. Een portret, al valt zijn werk niet onder één noemer te

vatten. Verder wordt Eva Bal geïnterviewd: deze theatervrouw heeft het over haar voorstelling *Wilde dingen* waarvoor ze haar inspiratie vond bij het prentenboek *Max en de Maximons*.

Net als altijd vind je in *Leesidee Jeugdliteratuur* korte en langere besprekingen van kinder- en jeugdboeken, gerangschikt volgens leeftijd. Samen met dit laatste nummer van deze jaargang verscheen ook een handig jaarregister waarin gezocht kan worden op auteur, titel en themawoord (voor fictie) of trefwoord (voor non-fictie).



## KLAPPER

In *Klapper 11/4* een verslag van twee voorleesprojecten voor kleuters. An Beerten vertelt over haar ervaringen met het voorlezen aan anderstalige peuters in een kinderdagverblijf en Anita Van Daele over het voorleesfeest in een kinderkribbe waarbij senio-

ren uit het RVT als voorlezers werden ingeschakeld. In de uitneembare katern *Pluizer* vind je zoals altijd besprekingen van kinder- en jeugdboeken.

---

## LEESGOED

In *Leesgoed 30/7* vinden we een knap artikel over strips van Stefaan Froyman. Hij pleit ervoor om strips als jeugdliteratuur te beschouwen (kinderen doen dat immers ook) en laat de lezer het bos door de bomen zien. Op zoek naar een top 20 van de betere jeugdstrips? In de uitneembare katern *Boekidee* vind je een achttal uitgewerkte ideeën om in de klas te werken met kinder- en jeugdboeken rond het thema 'winter'.

In nummer 30/8 zorgt Wally de Doncker voor twee bijdragen. Hij bespreekt *Reading Otherways* van Lissa Paul en raakte daar zo van onder de indruk dat hij naar Londen reisde om haar te interviewen. Lissa Paul is professor jeugdliteratuur aan de Universiteit van New Brunswick in Canada. Leesvaders en -moeders in de basisschool zijn onder- tussen ingeburgerd. Maar wat dacht je van

leeshulpen uit de bedrijfswereld? Ymkje Swart brengt verslag uit van leeshulpprojecten in Rotterdam en Amsterdam. Wat aanvankelijk begon met dertig gemeenteambtenaren en drie basisscholen is inmiddels uitgegroeid tot een ploeg van vierhonderd leeshulpen (ambtenaren, werknemers van bedrijven én individuele burgers!) op twintig scholen. Wekelijks trekken ze een half uur uit om groepjes kinderen te begeleiden bij het lezen. Ze werken allemaal volgens eenzelfde methode (wacht – hint – prijs) en kregen vooraf een instructieband te zien. De kinderen zijn vooral 'leeswezen': kinderen van wie de ouders de Nederlandse taal niet machtig zijn en hen ook niet kunnen helpen bij het leren lezen. In dit nummer ook weer de katern *Boekidee* (deze keer niet rond een bepaald thema) en verder de gebruikelijke rubrieken *Recensies*, *Van alles wat*, *Nieuws*, *Prijzen* en *Agenda*.



## LEESWEB

*KCLB* is van naam veranderd. Sinds 1 november 2003 heet de organisatie *Leesweb*, te bezoeken op <www.leesweb.be>. Zopas verschenen twee nieuwe keuzelijsten samengesteld door Martine Cammaert en Marina Marissen. Keuzelijst *Prentenboeken* is een selectie prentenboeken van de laatste drie jaar. Klassiekers ontbreken niet omdat ze nog steeds herdrukt worden. De boeken worden zowel inhoudelijk als vormelijk besproken. Van dezelfde samenstellers is ook de keuzelijst *Mijn gezin, anders dan anders: boeken met kleuters, kinderen en jongeren uit niet-traditionele gezinnen in de hoofdrol*. In deze keuzelijst vind je uitge-

breid geannoteerde boeken (van prentenboeken tot adolescentenromans), geselecteerd uit het boekenaanbod van de laatste vijf jaar, over kinderen die opgroeien in niet-traditionele gezinnen en alle mogelijke nevenproblematieken. De auteurs-, titel- en trefwoordenregisters maken de keuzelijsten extra gebruiksvriendelijk.

*De keuzelijsten kosten allebei € 7,50 (+ verzendingskosten) en zijn te bestellen bij Leesweb, tel. (03)272 21 46 of via e-mail info@leesweb.be*

## OPENBAAR

De naamsverandering van *KCLB* naar *Leesweb* verandert niets aan het tijdschrift *Openbaar*. Ook in 2004 zullen er drie themanummers en één gewoon nummer verschijnen.

*Openbaar* 33/4 (oktober-december 2003), het laatste nummer van jaargang 33, is een 'gewoon' nummer. Piet Thomas stelt in één van de artikels naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de dood van Martinus Nijhoff drie gedichten van deze grootse

dichter voor. Luce Rutten vertelt in haar bijdrage hoe leerkrachten op een toffe manier tijdens de les Nederlands kunnen werken met jongeren en poëzie. Francis Verdoodt bespreekt drie gedichten van jongeren en Marcel Janssens heeft het over Multatuli en het geloof. In het laatste artikel schrijft Patrick Van De Wiele over de oprichting van *The Science Fiction Experience*, een science fiction instituut in Seattle. Het nummer besluit met een handig jaarregister op titel en auteur.



## NIEUWSBRIEF TAAL

De *Nieuwsbrief Taal voor Opleiders en Begeleiders* is bestemd voor lerarenopleiders Nederlands en begeleiders van het basisonderwijs in Nederland en Vlaanderen. Nummer 2/3 (2003) opent met een bijdrage van Harald Weessies over de teloorgang van OALT (komt overeen met onderwijs in de eigen taal en cultuur). Harry Paus ging praten met René Appel over taal en taalonderwijs, naar aanleiding van diens afscheid als hoogleraar tweedetaalverwerving. Hoe kan onderwijs bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen, vraagt Marijke Bouwhuis zich af. Mariska Jans & Rudy Beernink presenteren een praktijkvoorbeeld van de samenwerking tussen opleiding, begeleiding en basisschool. Over taal in het Freinetonderwijs handelt de bijdrage van Jeroen Tans & Jan Vermeij, meer bepaald over werkstukken maken en presenteren. Herman Franssen schetst een beeld van het schrijfonderwijs met een moderne methode. Een computergestuurde adaptieve woordenschattoets ontwikkeld door het Cito,

wordt voorgesteld door Saskia van Berkel, Ronald Krom & Willem Rosier. Mieke Smits bespreekt een onderzoek naar het beslissingsproces voor de keuze van een onderwijsaanbod voor begrijpend lezen op basisscholen in Nederland en Vlaanderen. Verder bevat deze nieuwsbrief ook de bijdrage van Koen Van Gorp & Lieve Verheyden over taalbeleid die in de vorige *VONK* verschenen is. En daarnaast laat Lieve Verheyden zien hoe je met behulp van een kijkwijzer voorbereide mondelinge presentaties in de opleiding kunt begeleiden.

De nieuwsbrief is een uitgave van SLO, Taalspecialisten van onderwijsbegeleidingsdiensten en de Nederlands-Vlaamse vereniging LOPON<sup>2</sup> voor lerarenopleiders primair onderwijs Nederlands en Nederlands als tweede taal. Er zetelen ook Vlamingen in de redactie.

*Meer info:*  
[taalopleidersenbegeleiders@slo.nl](mailto:taalopleidersenbegeleiders@slo.nl)

---

## TAALSCHRIFT

*Taalschrift* is een digitale uitgave van de Nederlandse Taalunie over maatschappelijke kwesties op het gebied van taal en taalbeleid. Er zijn twee hoofdrubrieken: de rubriek 'discussie' die tevens een platform

is voor de uitwisseling van meningen, en de rubriek 'reportage'. De inhoud van *Taalschrift* wordt maandelijks vernieuwd.  
[www.taalschrift.org](http://www.taalschrift.org)



## COMMUNICATIEF VAARDIG ONDERWIJZEN

Wil onderwijs effectief zijn, dan zijn niet enkel de didactische maar ook de communicatieve vaardigheden van belang. De publicatie *Communicatief vaardig onderwijzen* geeft een overzicht van de verschillende aspecten van communicatie in het onderwijs. Verder reikt de auteur Andre Vyt ook manieren aan om deze communicatie te evalueren en te verbeteren. Communicatie wordt heel ruim opgevat: mondeling en schriftelijk, verbaal en non-verbaal, en tussen verschillende participanten (tussen leerkracht en leerling, tussen collega's, tussen leraren en ouders, tussen lesgevers en directieleden of externe instanties). Bepaalde hoofdstukken belichten theoretische aspecten, maar vooral de praktische

kanten van communicatie komen aan bod. Worden achtereenvolgens behandeld: communicatie en (zelf)perceptie; meten en bewust worden van communicatie; vormen en kwaliteiten van communicatie; de gelaagdheid van communicatie; storingen in het communicatieproces; tweegesprekken voeren; feedback en beoordeling; anticiperen en ingaan op probleemgedrag; correct en strategisch communiceren; vergaderen en notuleren; doceren aan grote groepen; en tot slot enkele zelfevaluatielijsten. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met toepassingsopdrachten, wat maakt dat het boek ook geschikt is voor de lerarenopleiding. Het is een uitgave van Garant en kost € 18,30.

---

## ELEKTRONISCHE OPGAVENBANKEN

Jaarlijks wordt in het onderwijs erg veel tijd besteed aan het opmaken van toetsopgaven. Wanneer een groot aantal van die losse opgaven in een database opgeslagen worden voor hergebruik, is er sprake van een elektronische opgavenbank. De publicatie *Door de elektronische opgavenbank genomen* biedt een leidraad bij de ontwikkeling en implementatie van zo'n elektronische opgavenbank in onderwijssituaties. Syste-

matisch worden de verschillende fasen van de constructie besproken en er zijn ook tal van praktijkvoorbeelden aanwezig. Het boekje (56 p.) is geschreven door Uriël Schuurs en uitgegeven bij Syntax Media.

Syntax Media, tel. 00-31-26 37 08 370,  
E-MAIL [info@syntaxmedia.nl](mailto:info@syntaxmedia.nl)



## KLEUR BEKENNEN

*Kleur bekennen* wil leerkrachten uit het basis- en secundair onderwijs de kans geven om kennis te maken met het aanbod van de Anne Frank Stichting. Deze stichting ontwikkelt educatieve producten en activiteiten rond onverdraagzaamheid, discriminatie en interculturaliteit. Het pakket *Dat lukt me wel* leert jongeren op een positieve manier omgaan met verschillen tussen mensen. Het richt zich naar 13- tot 16-jari-

gen in verschillende Europese landen. Het pakket *Dit ben ik* legt de klemtoon op herkenbare buitenschoolse belevenissen van kinderen uit verschillende etnische groepen. Het is bestemd voor de 2<sup>de</sup> en 3<sup>de</sup> kleuterklas en de eerste graad van het lager onderwijs.

Meer informatie via  
[kleurbekennen@wereldcentrum.be](mailto:kleurbekennen@wereldcentrum.be)

---

## IVO

*IVO 93* (oktober-december 2003) is een themanummer over sociaal-emotionele problemen bij jongeren. Om te beginnen, sprak IVO met jeugdrechter H. Van de Wynckel en met kinderpsychiater Peter Adriaenssens. Door Dirk Jaspers van de vzw *Leefsleutels* wordt een kader geschetst om een sociaal-emotionele begeleiding in de school op

poten te zetten. Hoe die er in de praktijk kan uitzien, leest u in een vijftal getuigenissen van scholen. Ten slotte komen ook het CLB en een vormingscentrum voor maatschappelijk kwetsbare jongeren aan het woord. Twee *Hoekje(s) van Iwe*, *Nieuws van St.A.M.* en de *Infobank* vullen dit nummer aan.

---

## NOVA ET VETERA

*Nova et Vetera LXXXI/1-2* (december 2003) is een dubbelnummer over het thema 'Onderwijs en vernieuwing: een harmonieus of gedwongen huwelijk?'. Het is opgebouwd uit twee delen. Eerst wordt in enkele algemene artikelen gereflecteerd op het

belang van en de mogelijkheden tot vernieuwen in het onderwijs. Vervolgens wordt dieper ingegaan op enkele innovaties zoals competentieontwikkend leren, projectmatig onderwijs, wetenschappelijke geletterdheid en de invulling van de 'vrije ruimte'.





## WELWIJS

In *Welwijs* 14/4 (december 2003) worden de volgende onderwerpen onder de aandacht gebracht: de speelruimthematiek; de samenwerking tussen de verschillende disciplines in de CLB-setting; het 1<sup>ste</sup> leerjaar B+ in het Sint-Jozefinstituut (Kessel-Lo); denkplaatjes voor de verdere ontwikke-

ling van het inclusief onderwijs voor personen met een handicap; onderwijs in de clinch met 'de commercie'; het vervullen van de leerplicht door jongeren met gedrags- of emotionele problemen. Om af te sluiten zijn er de vaste rubrieken *Welwijs* en *Agenda en documentatie*.

## ETYMOLOGISCH WOORDENBOEK

In het najaar van 2003 is het eerste deel (A-E) van het *Etymologisch woordenboek van het Nederlands* verschenen, onder hoofdredactie van Marlies Philippa. Dit zeer uitgebreide en vernieuwende woordenboek is gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten en herleidt de oorsprong en ontwikkeling van in totaal meer dan 14.000 Nederlandse woorden. De redactie selecteerde vooral woorden die gangbaar zijn in de spreektaal en liet vakjargon buiten beschouwing. Dit etymologisch woordenboek is zowel geschikt voor algemeen als voor professioneel gebruik. De gewone gebruiker zal zich vooral interesseren voor de korte anekdotes waarin de ontleningsgeschiedenis en/of betekenisontwikkeling van het woord beschreven wordt, terwijl de professionele gebruiker bediend wordt met

gedetailleerde bronaanduidingen en verwante woordvormen in andere talen.

Het volledige woordenboek omvat naar verwachting vier delen, te verschijnen tussen 2003 en 2009. Naast een gebonden uitgave verschijnt het etymologisch woordenboek ook in een online editie op <[www.etymologie.nl](http://www.etymologie.nl)> (op licentiebasis toegankelijk). Deze website biedt onder meer geavanceerde zoekmogelijkheden op talrijke etymologische categorieën. Daarnaast bevat de website de meest actuele versie van het woordenboek met de beschikbare lemma's die nog niet zijn gepubliceerd in de gebonden uitgave.

Voor meer informatie: zie de website van Amsterdam University Press <[www.aup.nl/etymologie](http://www.aup.nl/etymologie)>.



## TAAL VAN HET JAAR DRIE

En onze woordvoorraad wordt dagelijks nog aangevuld. *Vogelpestcrisis*, *verklikkerkip*, *werkbonus* en *flashmob*, het zijn slechts vier van de 433 neologismen die Van Dale het afgelopen jaar optekende. Maar ze zijn ook alle vier doorgedrongen tot de top-tien van 2003. Als koplopers staan *SARS* en samenstellingen met *SARS* (zoals *SARS-geval*, *SARS-dode* en *SARS-sterfte*) genoteerd, en het *coronavirus* dat *SARS* veroorzaakt en al jaren in medische lexica voorkomt, wist zich een vierde plaats te veroveren. Of hoe een epidemie zich ook in onze taal kan nestelen. Verder liet ook het huwelijk van onze voor-malige *zorgenprins*, ingezegend door de

Franse *rock-'n-rollpriester*, sporen na in onze taal. En de legendarische zomer niet te vergeten, waarin alle *zonurenrecords* gebroken werden. Om nog maar te zwijgen over de *anticonceptiecheques* en de *condoom-* of *proefbokalen* om de *condoom-moeheid* weg te nemen.

*Taal van het jaar drie* is geschreven door Ton den Boon, hoofdredacteur van de Grote Van Dale. Het boekje bevat 52 thematische stukjes over taalontwikkelingen in 2003 die gekoppeld zijn aan nieuwsfeiten. Het kan eveneens gedownload worden van het Van Dale Taalweb: <[www.vandale.be](http://www.vandale.be)>.

---

## CREATIEF SCHRIJVEN

*Creatief Schrijven* is een nieuwe organisatie voor iedereen die het schrijven gewoon niet kan laten maar er geen geld mee verdient. Het secretariaat verzamelt alle informatie over o.a. schrijfcursussen, -wedstrijden, -opleidingen en literaire tijdschriften. Die informatie is gratis te raadplegen via de website. Naast deze infobalie biedt dit huis in opbouw ook een werkruimte, een lees-

zaal en een speelruimte aan. Om de drie maanden verspreidt de organisatie een gratis nieuwsbrief per post of per e-mail.

*Creatief Schrijven* vzw  
Veeweydestraat 24-26, 1070 Brussel  
tel. (02)555 06 00, fax (02)555 06 10  
E-MAIL [info@creatiefschrijven.be](mailto:info@creatiefschrijven.be)  
WEBSITE <[www.creatiefschrijven.be](http://www.creatiefschrijven.be)>.

---

## OVER TAAL

*Over taal* 42/5 (november-december 2003) kaart de volgende onderwerpen aan: taal in opleiding (in een gesprek met Annelies Porteman van de centrale opleidingsdienst voor federale ambtenaren); taal-, schrijf- en communicatieadvisering en het gezag dat

daarvan uitgaat; de overmoed van de toevallige standaard (over het *Stijlboek* van De Standaard); en courante fouten in sollicitatiebrieven. *Toonaangevend*, *De woorden van Marlies* (over Arabische roesmiddelen en zoetigheden) en een *Quiz over taal* zijn de vaste hekkensluiters.



## ONS ERFDEEL

In *Ons Erfdeel XLVI/5* (november 2003) worden de volgende thema's aangeboord: Paul Claes van A tot Z (Luc Devoldere); de ziekte van Vincent van Gogh (Leo Jansen e.a.); meertalig onderwijs in Brussel (Rudi Janssens); het verhaal van cultureel ondernemer Joop van den Ende (Mark Cloostermans); Pascale Platels lust om te vertellen (Paul Demets); het werk van Kees Verheul (G.F.H. Raat); geschiedenisonder-

wijs in Vlaanderen en Nederland (Kaat Wils); één jaar nieuw Muhka (Lars Kwakkenbos); het oeuvre van Leon de Winter (Siem Bakker) en de choreograaf Piet Rogie (Isabella Lanz). Verder bevat dit nummer een selectie van tien gedichten, samengesteld door Jozef Deleu, onder de titel 'Over de wateren zweeft de twijfel'. Ook in de vaste rubrieken gaat het over *Kunsten*, *Boeken* en *Taal & cultuur*.

---

Rita Rymenans & Veerle Geudens  
p/a Universiteit Antwerpen, Campus Drie Eiken  
Faculteit i.o. Onderwijs- en Informatiewetenschappen  
Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk  
rita.rymenans@ua.ac.be  
geudens.veerle@belgacom.net

# T U S S E N D O O R

## ZOMERDAG NIEUW TONEELSTUK VOOR ANDERSTALIGEN

*Fast Forward maakt theater voor Nederlands- en anderstaligen. Dat doen ze met de hulp van De Rand, een organisatie die het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse rand rond Brussel ondersteunt. De theatermakers krijgen ook hulp van de vakgroep Nederlands van het Instituut voor Levende Talen van de K.U.Leuven.*

### Theater voor wie?

*Speciaal voor alle anderstaligen die Nederlands studeren of gestudeerd hebben, speelt Fast Forward toneel. Anderstaligen van alle niveaus kunnen dankzij hun voorstellingen eindelijk naar het 'gewone' theater gaan! Iedereen die een beetje Nederlands kent, jong en oud, zal er plezier aan beleven.*

### Vorige stukken

*'Meer is altijd beter' speelde in 2001 en 2002 in Vlaanderen en Indonesië. Het stuk werd genomineerd voor de prijs van de Vlaamse Gemeenschap 'Beste Innovatieve Educatieve Project 2002'. Er werd ook een professionele videofilm van gemaakt, en de tekst werd gepubliceerd samen met een didactische handleiding voor in de klas (Peter Schoenaerts, Acco, 2002).*

*'Ik ben een Pools meisje' creëerden ze in 2003. Het stuk was herkenbaar en ontroerend, maar ook grappig en uitbundig. Fast Forward ging ermee op tournee in alle grote Vlaamse steden.*

### Zomerdag

*In 'Zomerdag' van de Poolse auteur Mrozek staat een man alleen, verloren, in het park. Hij wil een ander leven. Maar hij is bang dat het hem nooit zal lukken. Hij weet niet hoe dat moet... en kent niemand die het hem kan leren. Tot er plots iemand uit de schaduw verschijnt. En nog iemand en nog iemand! Je raadt het al: er zijn nog heel wat andere mensen... die dromen van een spannend leven!*

### INLICHTINGEN

*'Zomerdag' speelt vanaf 26 april 2004. Voor data en plaatsen van de voorstellingen kunt u terecht op de website <[www.fast-forward.be](http://www.fast-forward.be)>.*

*Als u zelf een voorstelling van 'Zomerdag' wilt organiseren in een school, cultureel centrum of theater, of als u op de hoogte wilt blijven van de activiteiten van Fast Forward, kunt u ook een e-mail sturen naar [fastvzw@hotmail.com](mailto:fastvzw@hotmail.com)*